

"אמא שלי" השתחררה מהגוף ואני השתחררתי מהפחד"

בתערוכה חדשה מציגה מיכל טמיר
ציורים שמתארים את השנה האחרונה
בחיי אמה – שאחרי מאבק בסרטן
בחרה לעזוב את העולם במועד
ובתנאים שלה

אופיר חובב

צילום: אבישג שאר'ישוב
מובנים רבים, אותו בר-
קר יום שישי בחודש
מרץ היה רגיל למדי.
נשים צעירות בטייץ פילסו את
דרכן בנחישות כדי להגיע
לאימון. בתי הקפה אירחו את
נברני העיתונים שהתעוררו
מוקדם. תל אביב ניצרה מעליה
קורי שינה אחרונים. האמנית
מיכל טמיר דיוושה על האופ-
ניים בדרכה לבית הוריה והרה-
רה בכך שזו הפעם האחרונה
שבה תראה את אמא שלה.

המשך בעמ' 2

המשך מעמ' 1

"כל הזמן ריחפה מעל הראש תחושת חוסר הוודאות הזו של 'מתי זה יקרה? האם היום היא תחליט שהיא רוצה למות?' זה היה איום כמעט יומיומי, וזה הוביל כמוך להרבה מאוד מתח"

"סלפי אחרון", 2025. אני לא מרגישה שהיא נטשה אותי או נעלמה, אלא שהיא חלק ממני" צילומים: לנה גומון

"היא בעצם הודיעה לנו שזהו זה, שזה היום האחרון שלה. שהאחות והרופא מגיעים אליה באחת בצהריים ושזה קורה על אמת, אבל היתה לנו תקווה שזה סתם, שהם יבואו לבדיקה שגרתית ויגידו לנו שהכל בסדר ונלך כולנו לאכול עוגה, או משהו. זו לא היתה הפעם הראשונה שבה היא מזעיקה את המשפחה ואז בסופו של דבר מתברר שזו אזהרה שווא", משחזרת טמיר. "אבל נראה לי שבשישי ההוא ידעתי. נראה לי שידענו כולנו, שהפעם זה קורה באמת."

"מהיכרות של אמא שלי עם מערכת הרפואה, היא החליטה שהיא לא מוכנה להיות 'הזקנה במסדרון' שמאבדת צלם אנוש ומחכה בייסורים שהמוות ייקח אותה. היא היתה נחושה לקחת אחריות על הזמן שבו תמות"

בתיה טמיר, בת 73 במוותה, תכננה את יום השישי הזה במשך כשנה. כאחות במקצועה, היא נשבעה שכל העניין הזה – מוות שנתמתח על פני חודשים ארוכים של סבל והמתנה מייגע – לא יקרה לה. "מהיכרות שלה עם מערכת הרפואה ועם בתי חולים, היא החליטה שהיא לא מוכנה להיות 'הזקנה במסדרון' שמאבדת צלם אנוש ומחכה בייסורים שהמוות ייקח אותה", אומרת טמיר. "היא נורא פחדה מזה שלא תהיה לה שליטה והיתה ממש נחושה לקחת אחריות על הזמן שבו היא תמות ועל האופן שבו זה יקרה. היא החליטה שהיא צריכה לעשות את מה שביכולתה כדי להתארגן לקראת האירוע הזה, כדי שהיא תוכל ללכת כמו שהיא רוצה ומתי שהיא רוצה, בכבוד שמגיע לה."

התוכנית המקורית היתה לנתן סות לעבור הליך של המתת חסד דרך ארגון "דיגניטאס" השווייצרי, אבל הביורוקרטיה נדמנה מתשישה למדי. "את צריכה לחדש את הדרכון השווייצרי שלך כל כמה זמן, וזו פרוצדורה טכנית, קרה ומדכאת ומנוכרת, שמתשישה אותך ומטלטלת את החיים שלך ככה זמן, וזו פרוצדורה טכנית, קרה ומדכאת ומנוכרת, שמתשישה אותך ומטלטלת את החיים שלך כל כמה חודשים", אומרת טמיר. בשלב כלשהו, חברה סיפרה לה ששמעה שעבור חולים סופניים במצבים מסוימים יש אפשרות לעבור הליך דומה גם בארץ, בהוספיס בית בהליך שנקרא סד"ציה (הרדמה) פליאטיבית.

במסגרת ההליך הזה נעשה שימוש בתרופות להורדת רמת ההכרה, במטרה לחסוך מהחולה הסופני כאב וסבל בימיו האחרונים. מדובר בהליך חוקי המוכר על ידי משרד הבריאות, והוא מיועד לחולים במחלות חשוכות מרפא

ומששת לה כפליטה צבעונית. על ספסל קטן בצד מונחות שפופרות צבעוניות של צבעי אקריליק, כלי כתיבה ומכחולים בגדלים שונים. על הקיר המרכזי, לצד ארונות עץ כחולה, תלוי ציור גדול ממדים בגוני ורוד ואדום. מתחתיו פרוש למחצה ציור נוסף, גם הוא בגוני ורוד, ירוק וכחול.

"אני חושבת שצבעוניות מעידה על העולם הרגשי הפנימי", אומרת טמיר. "בשנה שקדמה למות של אמא שלי, העולם הזה היה מפורק ואכול חרדה, ואחרי המוות שלה איכשהו קרה משהו אחר וממש לא צפוי מבחינת הפליטה שלי".

זה שינוי זה. אלה לא בדיוק צבעים שהייתי בוחרת לתאר באמצעותם מוות.

"כן, זה קצת מוזר אולי. גוף העבודות שיצרתי מיד אחרי שאמא שלי נפטרה נעשה פתאום ורוד כזה ושמה, מאוד נשי. פתאום כשנכנסתי לסטודיו אחרי המוות שלה, הרגשתי ממש תוהו חדה כזו, אולי של שחרור מהמתח והחרדה שאפיינו את מה שהיה לפני המוות שלה. הוורוד

"אמא שלי קיבלה את זריקת ההרדמה והמשפחה נפרדה ממנה. הרופא שאל אם היא תרצה שנעיר אותה, והיא אמרה: 'נעלתי את הדלת וארזתי את הדברים. לא אצא להרפתקאות נוספות'"

בין הנשים במשפחה. "חשבת על זה, לקראת הראיון איתך, שאני מתראינת שוב על מוות של אישה קרובה אליי, ואיזה קטע זה. שאני נפרדת עכשיו מאמא שלי, וקודם נפרדתי מסבתא שלי, ושתי הנשים האלה גידלו אותי".

ממרחק של כמה חודשים, כשאנחנו יושבות בסטודיו הקטן של טמיר, הממוקם בקומת הגג של הבית שאותו היא חולקת עם רוני, בן זוגה ושותפה לניהול מסיבת העניצוב והאדריכלות "פושפין" בתל אביב, ושני ילדיהם, נראה שאין כל כך זכר לזפת או לשחורה הרצפה מכוסה כמעט כולה בצבע

בטכניקה של קולאז' ועכשיו, ממרחק מסוים של זמן, אני מבינה שהעבודות האלה עסקו בפירוק והרכבה. איזשהו ניסיון שלי לחפש יציבות, או לסדר את המציאות הכאוטית הזו מחדש. כאילו, במהלך השנה הזו כל הזמן ריחפה מעל הראש תחושת חוסר הוודאות הזו של 'מתי זה יקרה?' האם היום זה היום שבו היא תחליט ליט שהיא רוצה למות? זה היה איום כמעט יומיומי כזה, וזה הוביל כמוך להרבה מאוד מתח."

שלום לשחור

טמיר היא בוגרת תואר ראשון ושני של האקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל. בשנים האחרונות היא הציגה במסגרות שונות, בין השאר בתערוכת הבוגרים של התואר השני בצלאל ובתערוכה זוגית בשם "הוראות הפעלה" עם מעצבת האופנה מאיה קפלן בגלריה אלפרד בתל אביב. ב-2009 הוציאה רומן גרפי בשם "החוף השקט" (בהוצאת "מטר"), שבו תיארה את מותה של סבתה והתייחסה לטראומות, ייסורי מצ"פון ואשמה שעוברים מדור לדור

גלריה יומי ותרבות באתר "הארץ"

עורכת ענבל פרגר **עורך משנה** עפר פרלמן **עורך גרפי** רונן אהרון **רכז מערכת** יאיר בריל **עריכה** איתמר זהר, **זורון קורן**, **לילך וולך**, **ענת טייכר**, **רון טל**, **שני שחם**, **תומר חרוב** **עיצוב** מאיה שחר, **כפיר חטואל**, **מירב סגל**, **מריאונלה פוליאקוב**, **אלה סידי הפקה** מאיה קורוב, **נויה אהרונסון פניות למערכת** letters@haaretz.co.il

אוסקר 2026: הפתעה ושיא במועמדות

16 מועמדות ל"חוטאים", "כתב קצבים" של מאיר לוינסון בלוט הישראלי יתחרה על פרס הסרט הקצר וגם סרטה של הילה מדליה מועמד לפרס הסרט התיעודי הקצר

הטוב ביותר. הוא עוסק בקצב ערבי שמואשם לשווא בתלישת פוסט-רים של חטופים בסופרמרקט שבו הוא עובד, ומנסה להוכיח את חפותו.

"אני בשוק, אני לא יודע מה לחשוב, התפללתי כל יום על הר-גע הזה, וגם הלכתי לכותל. אני בחר דתי", אמר לוינסון בלוט ל"הארץ" לאחר ההכרזה על המועמדות. המועמדות הזאת משמח את במיוחד לדבריו, דווקא בימים שבהם הקולנוע הישראלי וישראל בכלל מודרים ומוחרמים בעולם. "זה משמח אותי ואני מקווה שזה יפתח איזה פתח לתקשורת דרך אמנות. אני חושב שמאוד קשה

המשנה הם: בניסיון דל טורו ("קרב רודף קרב"), שון פן ("קרב רודף קרב"), ג'ייקוב אלורדי ("פרנקנשטיין"), דלרוי לינדו ("חוטאים") וסטלאן סקושגורד ("ערך סנטימנטלי").

המועמדות לפרס שחקנית משנה הן אל פאנינג ("ערך סנטימנטלי"), אינגה אבסדוטר ליליאס ("ערך סנטימנטלי"), איימי מדיגן ("שעת הנעלמים"), וונמי מוסקו ("חוטאים") וטייאנה טיילור ("קרב רודף קרב").

המועמדים לפרס התסריט המ"קורי הם: "בלו מון", "זו היתה רק תאונה", "מרטי סופרים", "ערך סנטימנטלי" ו"חוטאים".

נירית אנדרמן

רשימת המועמדים לפרס האוסקר הוכרזה ביום חמישי בא-רצות הברית. ההפתעה הגדולה נרשמה בגזרת הסרט "חוטאים". סרטו של ריאן קוגלר ניפץ את השיא בן 14 המועמדות של "טי-טאניק", "הכל אודות חווה" ו"לה לה לנד", עם 16 מועמדות בקטגוריות שונות, לרבות הסרט הטוב ביותר, הבמאי והשחקן.

את "חוטאים", שהכניס כ-370 מיליון דולר ברחבי העולם, ביים ריאן קוגלר. במרכז העלילה של הסרט ניצבים תאומים גנגסטרים שפותחים מועדון בלוו לשחורים.

"חוטאים". הכי הרבה מועמדות לאוסקר אי פעם צילום: Courtesy of Warner Bros. Picture

לתקשר דרך פוליטיקה ומדיה חברתית, כי כולם של כל הזמן כר-עסים, ודווקא קולנוע יכול לעזור לתקשר דברים שהם יותר אנושיים. גם הסרט של הילה מדליה קיבל מועמדות, ומאוד משמח אותי שהדברים האלה מצליחים לקרות. אולי זה מה שיעזור לפי תור את הקצר בתקשורת שקיים בעידן המדיה החברתית, שבו אתה מוצף כל הזמן בדברים מעייסים. אני מאמין שהקולנוע מחבר בין אנשים".

הסרטים התיעודיים "לאחוז בליאת" על ליאת אצילי ו"דו קיום בתחת שלי" על נועם שוסטר אליאסי, שהיו ברשימה הקצרה של המועמדים, לא נכנסו לרשימת המועמדים הסופית. טקס האוסקר יתקיים ב-15 במרץ בהנחייתו של קונאן אובריאן.

התעמלות בוקר

1. מה אין, במלחמה, לפי פתגם אנגלי?
  2. מהי הדרך היחידה לנצח במלחמה, לפי ג'ורג' מרשל?
- תשובות בעמ' 10

המועמדים לפרס הסרט הבינלאומי הם: "הסוכן החשאי" (בר-זיל), "זו היתה רק תאונה" (צרפת), "ערך סנטימנטלי" (נורווגיה), "סיראט" (ספרד) ו"קולה של הינד רג'ב" (תוניסיה). האחרון מבוסס על סיפורת אמיתית של הינד רג'ב, ילדה פלסטינית בת חמש שנהרגה מאש כוחות צה"ל בינואר 2024 בזמן שפונתה מזירת הפצצה שבה נהרגו יתר בני משפחתה.

המועמדים לסרט האנימציה הטוב ביותר הם "ארקור", "אליר", "ציידות השדים של הקיי פופ", "זוטופיה 2" ו"אמלי הקטנה או דמותו של הגשם".

בוויית הישראלית, סרטה של הבמאית והמפיקה הילה מדליה are Gone מועמד לאוסקר בקטגוריית הסרט התיעודי הקצר הטוב ביותר. הסרט עוקב אחר פעילותן של נשים המתנגדות למלחמה בעזה, שבאמצעות עמידה שקטה מבקשות ליצור מקום במרחב הציבורי הישראלי לילדים העזתיים שנהרגו בזמן המלחמה. הסרט "כתב קצבים" של מאיר לוינסון בלוט, סטודנט שנה ג' בבית הספר לקולנוע באוניברסיטת תל אביב, יתחרה על פרס הסרט הקצר

לצד עיסוק בגזענות וחשיפת הפור-ריטניות האמריקאית, הוא כולל שפע של קילוחי דם, שפה בוטה ותכנים מיניים.

עשרת הסרטים המועמדים לפרס הסרט הטוב ביותר הם: "בר-גוניה", "F1 (פורמולה 1 הסרט)", "פרנקנשטיין", "המנט", "מרטי סופרים", "קרב רודף קרב", "הסר" כן החשאי", "ערך סנטימנטלי", "חוטאים" ו"חלומות רכבת".

המועמדים לפרס הבימוי הם: פול תומס אנדרסון ("קרב רודף קרב"), ריאן קוגלר ("חוטאים"), ג'וש ספדי ("מרטי סופרים"), קלואי ז'או ("המנט") ויואכים טרייר ("ערך סנטימנטלי").

המועמדים לפרס השחקן הטוב ביותר הם טימותי שאלאמה ("מר-טי סופרים"), וגנר מורה ("הסוכן החשאי"), ליאונרדו דיקפריו ("קרב רודף קרב"), איתן הוק ("בלו מון") ומייקל בי ג'ורדן ("חוטאים"). המועמדות לפרס השחקנית הטובה ביותר הן: ג'סי באקלי ("המנט"), רוו ביירן ("אם היו לי רגליים הייתי בועטת בך"), קייט הדסון ("שיר מריר מתוק"), רנאטה ריינסב ("ערך סנטימנטלי") ואמה סטון ("בוגוניה"). המועמדים לפרס שחקן

הקטנים במשפחה רעבים ורוצים לאכול משהו, אז באיזשהו אופן משונה החיים גם ממשכיכים".

ובכלל, היא מוסיפה, "עדיין יש מלחמה ויש חטופים", היא משחזרת, "ודיבור על כן איראן לא איראן, ויש מוות בכל מקום, או איזו פריבילגיה זו, למות בצורה כזו. איזו פריבילגיה מטורפת היתה גם לי, הבת שלה, שיכולתי לעבד את הדבר הזה בסטודיו".

את קצת מתנצלת בפני הקור לקטיב הישראלי, שהתעסק במ"ו וות שקשור במלחמה, אבל יש גם מוות של זקנה, של מחלות. מוות בנאלי.

"כן, אולי באמת היתה לי הפריבילגיה לשקוע בתוך הדבר הזה. המקום הזה, הסטודיו שלי, היה בשבילי קצת כמו רחם. לא יצאתי ממנו. כעסתי על האזעקות שמפריעות לי לצייר. יום אחרי שהיא מתה הייתי בטוחה שאחווה כאב מאוד גדול. מאוד פחדתי מהכאב של הפרידה, אבל למחרת קמתי קלילה. במקום מסוים אפילו שמחתי. הנשמה שלה היתה בגוף נורא סובל, והרגשתי שהיא השתחררה, שעכשיו היא יכולה להיות הדבר השמח הזה שהיא אמורה להיות. היא יכולה להיות המהות האמיתית שלה, זו שהיא לא יכלה להיות בחיים האלה, בתוך הגוף החולה הזה. הרגשתי שגם אני השתחררתי יחד איתה. פתאום מצאתי ברגע הסופי המון קלילות ואיכשהו גם נחמה".

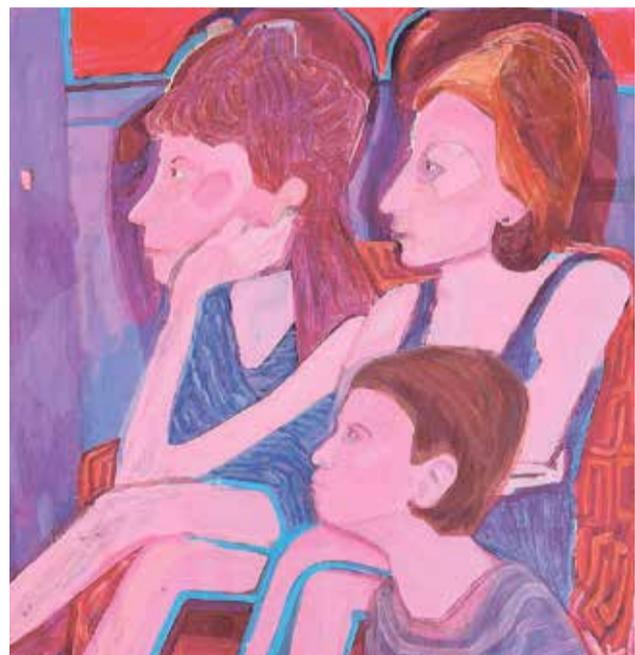
"יש מלחמה וחטופים בעזה", היא משחזרת, "ודיבור על כן איראן לא איראן, ויש מוות בכל מקום, אז איזו פריבילגיה זו למות בצורה כזו. איזו פריבילגיה מטורפת היתה גם לי שיכולתי לעבד את זה בסטודיו"

נשמע שאת נמצאת באיזו חוויה שלמה מול המוות שלה. את מתארת את האירוע הסופי הזה באופן לא מאוד סופי.

"אני לא בטוחה שאני מייצגת פה חוויה של משהו אחר, אולי גם לא של המשפחה שלי. גם יכול להיות שהכאפה פשוט עדיין לא נחתה עליי, והיא עוד תגיע, כששתי התערוכות יירדו, או משהו כזה. אבל בינתיים אני מרגישה משהו אחר. בתור בני אדם, אנחנו ככולים לאיזו מערכת של ציפיות ואכזבות. ככה זה בעולם הקונקרטי ותמיד יש איזשהו מרחק בין שני אנשים. אבל עכשיו, אחרי שהיא מתה, אני לא מרגישה את המרחק הזה יותר. אני תלוי בגבולות האלה של העולם. יכול להיות שזה נשמע קצת מטר-רל או הזוי — ולפני שהיא מתה באמת לא הייתי מצליחה להבין את הדברים האלה שאני אומרת עכשיו. אני לא מרגישה שהיא נטשה אותי או נעלמה, אלא שהיא חלק ממני. בתוך הממד הזה, הסופי, פתאום גיליתי שיש גם אינסוף, ואנחנו שייכים גם אליו".

מיכל טמיר בילדותה ואמה. "אנרגיה של השלמה" צילום: אלבום פרטי

"ההסבר", 2025. קודם למות האם ציירה בעיקר בשחור-לבן

פחדה, אבל הרגישה שהיא מתמרחקת עם הדבר הזה, ואני מאוד מכבדת את ההחלטה שלה".
בציור "ההסבר" נראות טמיר ושתי אחיותיה, כשהן מקשיבות בתשומת לב לאחות שמנחה אותן כיצד לאפשר לאם לעזוב את גור פה. "מה שלא רואים בציור זה את הדברים שהאחות אמרה לנו. היא אמרה שלפעמים נשמות מעדיפות לעזוב את הגוף כשבני אדם נמצאים לבד וכשלא מסתכלים עליהם, ושחשוב שנאפשר לאמא גם רגעים כאלה ויצאנו מהחדר", מספרת טמיר. "בדיעבד הבנו שב"רגעים האלה אמא שלי, ששכבה במיטה בחדר, עזבה את הגוף שלה. כשנכנסנו לשם בחזרה כבר היה ברור שהיא לא איתנו".
דמויותיהם של בני המשפחה מיתרגמות לשפה ילדותית במתכונתן. הן מתוארות באופן תיאטרלי